

POLJE IN TRAVNIK

Skrb za polje v juniju

V mesecu juniju bomo začeli osipavati krompir, ko bodo grmušlji visoki 13—16 cm. Pri tem delu uporabljamo osipalne pluge, da si prihranimo čas in delavce. Drugič bomo morali okopati peso in koruzo, ker ne smemo dopustiti, da bi se njive zaradi naše nepazljivosti zaplevelile in tudi ne, da bi se gornja plast zemlje strdila, če bi deževalo. Pri tem okopavanju naj razredčijo posestniki pregozte nasade pese in sicer na razdaljo 40—45 cm rastlina od rastline. Na prazna mesta v vrste pa posadimo rastline da bo nasad strnjen in izenačen. Pri koruzi se redčijo rastline v vrstah po 40—50 cm narazen. Na enem mestu je pustiti le eno rastlino in sicer najmočnejšo od vseh ozelenelih.

V juniju moramo opazovati krompirjeve njive, če bi jih napadla plesen (t. j. krompirjeva plesen), ki je podobna peronospori na vinski trti. Pojavi se ob cvetenju ali še nekoliko pozneje. Krompirjevo listje dobiva najprej rjave, potem pa črne lise. Napadeno krompirjevo njivo priporočamo škropiti z 1% bakreno-apneno brozgo in sicer takoj, ko se pojavijo prvi znaki bolezni. V letih, ko bolezen močno nastopa, je treba čez 3—4 tedne drugič, včasih pa tudi še tretjič škropiti. S tem škropljenjem ne ozdravimo napadenih rastlin, temveč obvarujemo zdrave rastline pred napadom plesni, kar je velikega pomena, da se širjenje te bolezni prepreči in vsaj deloma omeji.

Nadalje moramo posvečati več pozornosti tudi boleznim na fižolu. Do sedaj smo se zanje premalo brigali. Zadnja leta dela na fižolu veliko škodo fižolova pršica. Ta živalca je tako majhna, da jo s prostim očesom ne vidimo in pripisujemo škodo, ki jo povzroči, navadno suši. Na zgornji strani fižolovih listov se pojavijo za časa cvetenja in pozneje svetle, od začetka skoro bele lise, ki pozneje postanejo svetlorumene in se širijo med listnimi rebri in postanejo še temnejše, rumene ali pa celo rjave. Na temneje barvanih mestih je list krhek, ker se suši. Na spodnji strani se nahaja drobnata moknata masa, kjer so pršice v pajčevinastih mrežicah. Vsled rumenenja in

sušenja listov je škoda zelo velika. Zafiranje tega škodljivca je zelo težavno, ker ni občutljiv skoro proti nobenemu sredstvu. Najbolj pomaga še škropljenje z milnico, kateri dodamo največ 2% petroleja. Škropiti pa moramo zvečer in naslednje jutro škropljenje ponoviti s čisto vodo. Po zadnjih poskusih pomaga tudi škropljenje s 5% žvepleno-apneno brozgo.

V drugi polovici meseca junija moramo tudi paziti, da zatremo na deteljiščih predenico, ki se zlasti po prvi košnji močno razraste. Napadena mesta odkosimo, poigramo z železnimi grabljami in jih pokrijemo s slamo, katero zažgemo. Nato se zemlja na pogorišču prekoplje in poseje z laško ljuljko ali pa z matjim repom. Ako se pokaže na deteljiščih pojalnik, ga moramo izrjaviti in tako poskrbeti, da ne obrodi semena.

Zadnje dni meseca junija bo dozorel ozimni ječmen in grašica. Te pridelke bomo takoj spravili z njiv, na prazna strnišča pa bomo posejali koruzo za pridelovanje ensilaze ali pa zelene krme.

Sedaj je tudi čas, da pregledamo mlatilnico in čistilne stroje, če so v redu. Če niso, jih takoj popravimo, da ne bo v juliju, ko bo mlačev in čiščenje žit v polnem teku, nepotrebnih zamud s popraviljem.

Čas košnje je tu

Čas košnje je tu. Nakosili bi radi čim več in čim boljšega sena. Kakor povsod, je tudi tu najboljša srednja pot: ne kosimo pre zgodaj, ker dobimo bolj malo sena, ne kosimo pa tudi prepozno, ker dobimo slabo seno. Mlada trava je zelo vodena in se močno usuši. Krma zapoznelih košenj je pretrda, pusta in težko prebavna. Pri zorenju se beljakovine premeščajo iz stebila in listov v seme, ki pa pri pozni košnji itak izpade. Pravi čas za košnjo travnikov je, ko sta v cvetju travniška bilnica in pasja trava. Ti travi sta nam vodnici, ko določamo čas košnje. Travnisko bilnico lahko poznamo, ker je navadno najvišja med vsemi travami. Tudi pasja trava je visoka. Večkrat pojdimo na travnik in ko opazimo, da večina bilnice cvete, začnimo s košnjo. Se-

veda če imamo dosti travnikov, začnimo kositi že nekoliko prej.

Vsak dan pokosimo toliko, kolikor moremo sproti spraviti. Sušenje sena pospešimo, če ga pustimo v redih, v plasteh, dokler ne izgine jutranja rosa. Šele, ko se je zemlja in trava osušila, razmečemo plasti. Če je lep dan, travo čez dan obrnemo, zvečer jo pa spravimo v kopice, da se nekoliko ogreje in se potem drugi dan lažje posuši. Zjutraj kopice raztrosimo šele, ko mine rosa.

Lahko in prijetno je spravljati seno ob lepem vremenu. Slabo vreme ob košnji pa da mnogo dela in skrbi, pa še čisto peljemo domov sprano ali na pol gnilo seno. Trava se pokosi in pusti v plasteh dokler ne ovene. Ovela trava se parkrat obrne, da se malo izsuši. Napol suho seno se zgrabi in zloži v kopice in sicer tako, da se plast za plastjo osoli in potem dobro stlači. Ko-

pica je okrog 3 metre široka in 4–5 m visoka. Pokrijemo jo s slamo. Na 100 kg sena rabimo 1 kg živinske soli. V treh do štirih dneh se seno v kopici močno ogreje. Če je pa bilo mokro ali še preveč zeleno, lahko tudi zogleni ali se celo vname. Zato mora biti seno, predno ga zlagamo v kopice, primerno suho. Čez tri mesece lahko začnemo tako seno pokladati živini.

Ponekod sušijo seno ob slabem vremenu na ostrveh. Ostrvi imajo to prednost, da ni treba sena obračati in si torej prihranimo mnogo dela. Pa tudi seno je boljše, ker drobni lističi detelj in trav, ki so najbolj redilni, ne odpadejo.

Ko smo seno pospravili, navozimo na travnike ob prvem deževnem dnevu razredčeno gnojnico, ki smo ji primešali pepela ali superfosfata. Ob suhi ob žgočem soncu gnojnice ne vozimo, ker bi nam travo požgala.

PRI ČEBELICAH

Oskrba med rojenjem

Največjega pomena je v času rojenja, da vsestransko oskrbujemo i roje i izrojence. Oboji so naše oskrbe zelo potrebni. Najprej je treba vedeti, da vzame vsak roj sicer nekaj hrane seboj, a ta zadostuje le za tri dni. Če je po rojenju štiri dni dež in čebele ne morejo na pašo, bo roj četrti dan že lačen in bo prav kmalu po njem. Zato se na eplošno močno priporoča dati roju nekaj hrane vsatju. Saj ni izgubljena. Če je vreme ugodno, bo itak vsa ostala in se bo še pomnožila. Še bolj priporočljivo je pa, roje spekulativno krmiti prve dni po vsaditvi. Dodatek hrane vsak drugi dan na tak način, da jo čebele same nosijo v celice, dela pravo čudo.

Druga važna stvar pri rojih in izrojencih so matice. Za prve vemo, da imajo stare matice. Zanje smo torej že lahko brez skrbi, razen če bi se bilo mati pri vsajanju ali pozneje kaj hudega dogodilo. Zalega čez nekaj dni nam je jamstvo, da je roj v redu. Pri vseh drugih rojih in pri vseh izrojencih imamo pa same mlade matice, ki niso oplemenjene. Vse te matice čaka še nevarna naloga: snubni izlet. Maršakatera se ne vrne nikdar več in panj ostane brezmatičen. Treba mu je pomagati: ali ga pridružiti drugemu (če je šibek), ali pa mu previdno dodati rezervno matico. Glede dodaje matic moramo pri teh družinah biti zelo previdni. Silno nerad sprejme tujo matico, skoraj nikdar pa ne že oplemenjene. Prav je, dodati mu takšno matico, kakršno je imel sam.

Pri družinah, ki imajo mlade matice, je eploh umestna skrajna pazljivost. Ponavadi zleti mladica kmalu na prabo in takoj naslednje dni že najdemo jajčka v sredini gne-

zda. Ta jajčka so res pravo zadovoljstvo za vsakega čebelarja: mlada matica je sprašena! Toda večkrat čebelar čaka, pregleduje in pregleduje, a jajčk ni in jih ni. Po obnašanju čebel spozna, ali imajo matico-mladico ali ne. Če je nimajo, je potrebna hitra odpomoč; če jo pa še imajo, izredna previdnost. Kajti dogodi se večkrat, da je mlada matica kaj mallega poškodovana, bodisi od rojetva, še večkrat pa zaradi nesrečnega slučaja: morda je bila pri ogrebanju ali vsajanju kaj pritienjena, ali ima malce pokvarjeno eno ali obe krilci itd. Skratka: mlada matica ne more na prabo. Kaj se dogodi? Začne zalegati sicer bolj pozno — čez kake tri ali štiri tedne — ali zalega vendarle. Ker se ni mogla oplemeniti izven panja (v panju se nikoli!), je ostala neoprašena in zalega sama neoplojena jajčka. Iz neoplojenih jajčk se pa izlegajo — troti. To ve pač vsak čebelarski abecedari. Družina je zapisana smrti. Zakaj stare čebele odmirajo, podmladek pa tvorijo sami troti. Odpomoč je nujna.

Dogodi se tudi, da po dolgem času čebelar vendarle tudi v družini z mlado matico odkrije jajčka. Toda v eni celici jih je več in so nametana: kar na steno. To je šele bogpomagaj! Družina ima trotove, t. j. čebele, ki so začele namesto matice (ki je seveda v panju že davno ni!) zalegati sama neoplojena jajčka — torej same trote. Tako družino »zdravitic je zelo neprijetno. Zato čebelarje prej opozarjamo na take možnosti in vsem ponovno priporočamo: z mladimi maticami bodimo zelo previdni in skrbni. Ravno v tem poglavju praktičnega čebelarstva je največ mojstrovine in kdor to poglavje dobro obvlada, lahko ponosno reče, da je čebelar.

ŽIVINOREJA

V juniju mesecu živino pasemo ali pa ji pokladamo zeleno krmo, katero vsak dan sproti nakosimo, da dobi živina vedno svežo, ne pa sparjeno.

V letnih mesecih čim bolj pozimo na čistoto hlevov in živine. Zanimarjeni hlevi so zavetišča muh in drugega mrčesa, katerega se živina ne more ubraniti. Tudi kužne bolezni rade obiščejo take hleve.

Da bo hlev čist, ga moramo ob lepem vremenu prebeliti, če ga letos še nismo. Gnoj moramo redno odvažati iz hleva, gnojnice se ne sme zadrževati na podu, ker izpariva in opvrzjoča neznosen smrad v hlevu. Zato morajo biti odvodni kanali vedno čisti, da se gnojnice lahko odteka. Ko je živina zunaj, odpremo okna in vrata, da se hlev dobro prezrači.

Ne samo hlev, ampak tudi živino moramo vsak dan temeljito očistiti, saj je razumljivo da se zelo neprijetno počuti neočiščena žival, katero tem raje napada mrčes. Kmalu bomo imeli dosti tople vode za kopanje živine. Z vodo nam bo lažje temeljito očistiti živino. Za kopanje živine ne

sme biti voda premrzla in naj ima vsaj 18 stopinj C. Živali umivamo vedno pred krmljenjem, nikoli pa neposredno po krmljenju. Ob vetrovnem vremenu ali vročo potno živino ne umivamo, ker bi se lahko prehladila.

V letnih mesecih razsajajo kužne bolezni posebno pri svinjah, zato je potrebno cepiti jih, da se z malimi stroški izognemo večjim izgubam.

V mesecu juniju se začenja košnja detelje in trave za suho krmo — seno. Novo seno ni zdravo za takojšnje krmljenje, zato ga ne krmimo takoj, ampak šele po 4 do 6 tednih, ko se seno dobro vleže. Če smo pa prisiljeni krmiti novo seno takoj, ga krmimo po malem in ga vedno mešamo s starim senom ali pa s slamo.

Kurnico redno čistimo, zračimo in po potrebi razkužujemo. Krmljenje je v tem mesecu mnogo manjše, ker si kokoši najdejo mnogo hrane na travnikih, vrtovih, seveda če so proste. Paziti moramo, da imajo piščanci in kokoši vedno čisto in svežo vodo, da ne trpijo žeje.

VINOGRAD

V mesecu maju je vinska trta zaradi precejšnje toplote že skoro nadomestila zamudo, poganjki so se potegnili in dosegli precejšnjo dolžino. Običajno hladno vreme sredi meseca ob takozvanih ledenih možeh je v glavnem izostalo. Lahko rečemo, da je zaenkrat razvoj trte dovoljen.

Pri zatiranju peronospori moramo biti stalno na straži. Kdor še ni prvič škropil proti peronospori, naj to stori takoj, nato pa naj trto poškropi kmalu tudi drugič (čez kakih 8—10 dni), nato pa še po cvetenju. Pri škropljenju uporabljamo novo sredstvo Ramato P. 1. Raztopina Ramata se napravi kakor raztopina modre galice z apnom. 1 kg Ramata se raztopi v 80 l vode in se nato doliva apneni belež, vedno dobro mešajoč; medtem se mora brozga večkrat preizkusiti z belim fenoltaleinskim papirjem, dokler ta ne postane temnorozast ali rdeč. Nato se po potrebi dolije vode do 100 l. Če bi peronospora nastopila močno ali zelo močno se povša odstotek Ramata P. 1 do 1 in pol — 2%, apna pa sorazmerno. Število škropljenj je isto kakor pri uporabi bordoške (apnenogalične) raztopine. Za škropljenje se uporabijo navadne škropilke za trte.

Posebno važno je, da takoj po cvetju temeljito poškropimo tudi grozdje, vedno

pa glejmo, da poškropimo listje dobro, posebno na spodnji strani. Važno je, da škropivo pri škropljenju fino razpršimo, da torej škropivo na listje in grozdju pokriva kot tanka prevleka vso površino. Nadaljna škropljenja bomo uravnali po tem, kakšno bo pač vreme. Pri škropljenju moramo skrbeti, da so vsi zeleni deli vinske trte, ki jih hočemo ohraniti, stalno pokriti s tanko plastjo škropiva. Ako preti nevarnost peronospori med cvetjem, lahko izvedemo škropljenje tudi med cvetjem brez skrbi. Nadalje bomo v mesecu juniju skrbeli, da nam grozdje ne napade oidij, ki se posebno rad razširja ob suhih in vročih dnevih. V ta namen bomo pred cvetjem enkrat, najbolje nekaj dni po škropljenju, trsje požvepljali z zmetlim in tentiliranim žveplom. Drugič bomo žveplali trsje po cvetju, zopet nekaj po škropljenju; sedaj pa posebno temeljito požvepljamo mlado grozdje. Nadaljno žveplanje bo treba izvršiti le po potrebi, ako se nam na enem ali na drugem mestu kje trsna plesen (oidij) razširi. To bolezen lahko uničimo še, ko je že napadla, ker živi zunaj na zelenih delih trte. Tudi bo kazalo žveplanje trsja še tretjič ponoviti v predelih vinograda, kjer se trsna plesen običajno močno pojavlja. Žveplanje najbolje ob mirnem in toplem vremenu.

Ker je drevje letos pozneje prišlo cveteti, ko je nastopilo ugodnejše vreme, je upanje, da se je cvetje dobro oplodilo in se zarod ne bo preveč razredčil. Naloga sadjarjev v juniju je, da obvarujejo listje in sadije pred škrlupom in raznimi zajedalci, predvsem pred jabolčnim zavijačem. V ta namen je treba škropiti jablane in hruške takoj po končanem cvetenju. Kot škropivo se uporablja 2 % žveplenoapnena brozga z dodatkom 300 g aresina. Špropljenje drevja po cvetju je treba tako izvršiti, da se škropivo po listju in plodovih vidi le kot drobne pičice, nikakor pa ne sme z listja teči.

Dva do tri tedne po končanem prvem škropljenju po cvetju moramo škropljenje ponoviti z 2 % žveplenoapneno brozgo z dodatkom 300 g aresina. Ako bo vreme v juniju suho — brez padavin in večje rose — zadostuje to škropljenje. Pri boljših namiznih sortah in vlažnem vremenu pa se naj kake 3 tedne po drugem škropljenju drevje še enkrat poškropi in sicer z enakim škropivom.

Nadaljne zelo važno delo v juniju je rahljanje drevesnih kolobarjev, zlasti pri letos posajenem drevju. Z rahljanjem zemlje prekinemo premočno izhlapevanje vlage iz zemlje, da se preveč ne izsuši ter korenine ne trpijo od suše. Z rahljanjem kolobarjev se pa uničuje plevel, ki bi mlademu drevju pobral vlago in hrano. Tudi dostop zraka v zemljo se z rahljanjem kolobarjev pospešuje, za kar so korenine zelo hvaležne in se zato čvrsto razvijajo. Po vsakem naliivu se naj zemlja prerahlja in zemeljska skorja zdobi.

Ako opazimo, da mravlje pridno po deb-

Tudi grozdnega sekača (senenega črva) bo trema tam, kjer se pojavlja v večjem obsegu zatirati na ta način, da škropivu pri škropljenju pred cvetjem dodamo kakšen arzenikov pripravek (aresin, meritol, Urania — zelenilo).

V ostalem glejmo, da bo najkasneje do cvetja pletev trsja gotova, da s tem omogočimo boljšo oplodbo cvetja. Tudi za stalno povezavo mladja na trsju skrbimo, ker le na takem trsju je mogoče škodljivce in bolezni uspešno zatirati. Misliti pa moramo v mesecu juniju tudi na obdelovanje zemlje. Ako smo pomladi kopali med dežjem, se nam je zemlja močno zaskorjila in je hudo zbita. Tudi je vlaga povzročila razvoj plevela. Ako nismo prekopali zemlje v maju, jo bomo brezpogojno prekopali takoj v juniju, da ohranimo v zemlji vlago in da zatremo plevel.

lu in vejah tekajo, se nahajajo na listju in pogankih listne uši, ki sesajo drevesu sok in povzročajo, da zaostanejo poganki v rasti. Tukaj si pomagamo z temeljitim škropljenjem ali s namakanjem okuženih pogankov v 1 do 1 in pol odstotno raztopino tobačnega izvlečka in mazavega mila. Če so mladice in listje zvite od uši, jih je najbolje odrezati in takoj uničiti.

V juniju se po drevju tudi jako rade razpasejo krvave uši, ki so posebno nevarne starejšemu drevju. Dokler se najdejo krvave uši na ranah v razpokah in po posameznih mestih na vejah in deblu, se jih znebimo, ako namažemo napadena mesta s čopičem z 10 % raztopino arborina ali dendrina. Če so se pa krvave uši tako razpasle, da se najdejo že na enoletnih pogankih, potem je treba celo drevo poškopiti z 1 in polodstotno raztopino tobačnega izvlečka in mazavega mila z dodatkom 1 litra denaturiranega špirta.

Pri precepljenem drevju pregledimo in odstranimo nepotrebne poganjke, ki se nahajajo pod cepilnim mestom. Pri cepljenkah samih pa si izberimo eno najprimernejšo kot voditeljico, ostale pa v vršičkih priščiipnimo. Voditeljice moramo privezati na palčice ali loke, da jih vihar ne odlomi. Pregledati je tudi vse mlado drevje, predvsem ono, ki je bilo letos posajeno in odstraniti oziroma prikrajšati poganjke, ki se prebohotno razvijajo, da ostali del krone ne zaostane preveč v rasti.

Spalirje in prtično drevje pinciramo in voditeljice privezujemo. Pazimo na pristigača ter napadene poganjke takoj odstranimo in uničimo.

V juniju prično dozorevati črešnje, jagode in kosmulje. Pri obiranju pazimo, da se mladje po nepotrebnem ne poškodujejo. Gospodinje naj pregledajo vse steklenice in kozarce za vkuhanje sadja in zelenjave ter vse potrebne dele pravočasno nadomestijo. Pričnemo z vkuhanjem špargelja, črešenj, višenj, kosmulj in napravimo sadnih sokov. Zaradi poškodb, ki jih je utrpelo drevje v minuli zimi, priporočamo gnojenje z gnojnico, kateri primešamo na vsakih 100 l po pol kg superfosfata ali 10 kg lesnega pepela. Pri mladem drevju moramo gnojenje z gnojnico končati do konca junija, pri starejšem rodečem drevju pa vsaj do srede julija. Če bi gnojili kasneje, bi les do jeseni ne dozorel in bi drevje v prihodnji zimi lahko ponovno namrznilo.

Dobro sosedsstvo je pogoj za pravilno in uspešno delo v naših občinah.